

Faculty of 1000: een verrassende dienst

Peter van Laarhoven
laarhove@ub.rug.nl

Hoe haal je als wetenschapper de krenten uit de pap van het enorme literatuur aanbod, of misschien beter: de goudklompjes uit de informatiestroom? Faculty of 1000 is een innovatieve dienst die zich daarop richt, in de vorm van een virtuele faculteit van toponderzoekers. Sinds enige tijd is deze bij de RUG in licentie. Maar F1000 blijkt ook verrassende gebruiksmogelijkheden te hebben voor PubMed-gebruikers.

Faculty of 1000 is een nieuwe informatiedienst, die de nieuwe onderzoeksliteratuur laat screenen door een netwerk van toponderzoekers, die daaruit het beste selecteren en van een beoordeling voorzien. Elders in deze Pictogram hebben we Faculty of 1000 (kortweg F1000) geïntroduceerd in een interview met een Gronings lid van dit selectie gezelschap. Hier gaan we in op de gebruiksmogelijkheden.

F1000 noemt zichzelf *the next generation literature awareness tool*. Het is eind 2001 van start gegaan



Figuur 1

en concentreert zich voorlopig op de Biologie en randgebieden; voor 2004 is een Faculty of 1000 Medicine aangekondigd. Met ingang van 2002 heeft de UB een licentie voor de RUG genomen. F1000 is opgezet als een virtuele faculteit van toponderzoekers (*faculty members*), ondergebracht in zestien 'sub'faculteiten (*faculties*) met elk drie tot twaalf afdelingen (*sections*). De leden worden door F1000 aangezocht of voorgedragen door collega's. Zij worden geacht elke maand een à twee selecties in te sturen; ze krijgen geen vergoeding voor hun bijdragen. Op dit moment zijn voor F1000 al zo'n 13.000 artikelen geselecteerd.

F1000 Factor

F1000 beperkt zich tot gepubliceerde wetenschappelijke onderzoeksartikelen. Elk artikel krijgt van het faculteitslid dat het voordraagt de volgende informatie mee:

- een korte toelichting op inhoud

en belang van het artikel;

- een classificatie van het belang van het artikel (*novel finding, technical advance, interesting hypothesis, important confirmation of controversial findings*);
- een indeling in een of meer van de secties van F1000 waarvoor het relevant is;
- een kwaliteitsbeoordeling: *recommended, must read of exceptional* (resp. 3, 6 en 9 punten).

Als een artikel door meer leden wordt aanbevolen, worden de beoordelingen onder elkaar gezet en volgens een bepaalde weging gemiddeld tot de *F1000 Factor*; de scores die door de afzonderlijke leden zijn toegekend zijn dan niet meer zichtbaar (figuur 1). De hoogst toegekende F1000 Factor is op dit moment 12.1. De analogie met de vermaarde *impact factors* is natuurlijk niet toevallig, want F1000 ziet zich mede als een kwalitatief alternatief voor de al te kwantitatieve scoring op basis van citatiegegevens.



Als gebruiker kun je F1000 op verschillende manieren raadplegen:

- Zoeken of bladeren in de database van F1000.
- Zoekprofielen maken en laten opslaan.
- Je laten attenderen op nieuwe artikelen.
- Zoeken in PubMed.
- Zoek- en attenderingsprofielen voor PubMed maken en opslaan.

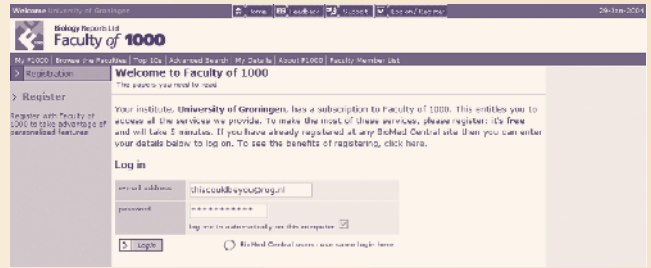
Zoeken en bladeren in de database van F1000

Je kunt F1000 gebruiken als een bibliografische database op het gebied van de Biologie en haar randgebieden. Bij het zoeken op onderwerp of andere criteria kun je kiezen tussen *Search* en *Advanced Search*. Bij het bladeren kun je chronologisch een of meer secties doorlopen, of een van de diverse lijstjes, zoals *Top 10*, *Most viewed* en *Hidden jewels*.

Hidden jewels zijn artikelen die verschijnen in minder prominente tijdschriften, of op vakgebieden met gemiddeld lagere impactfactoren. F1000 is er mede op gericht ook die artikelen een kans te geven en maakt ze op deze manier extra zichtbaar (figuur 2).

Zoek- en attenderingsprofielen maken

F1000 biedt diverse *gepersonaliseerde* diensten, zoals attenderingen, bewaarde zoekprofielen en een aangepaste *My F1000*-in-



Figuur 3

terface. Daarvoor is een eenvoudige en eenmalige registratie nodig, waarbij je jezelf een wachtwoord toekent; het mailadres fungeert als gebruikersnaam (figuur 3). In het vervolg word je dan door F1000 persoonlijk begroet en kun je je zoekprofielen bewaren en je per e-mail laten attenderen op nieuwe artikelen bij een onderwerp, uit een sectie of volgens een ander criterium.

F1000 als interface voor PubMed

Onvermoede mogelijkheden heeft F1000 als interface voor PubMed. De eigen interface van PubMed, *Entrez*, is primair geschikt voor eenvoudige zoekvragen. Faciliteiten voor uitgebreider zoekvragen en voor het bewaren van zoekvragen zijn er wel, maar vergen nogal wat kennis van het PubMed-systeem. Attenderingen biedt PubMed niet. F1000 biedt voor PubMed via een overzichtelijke interface:

- krachtige zoekmogelijkheden, inclusief combinaties van zoek-

- resultaten;
- een onbeperkt aantal bewaarde zoekprofielen;
- attenderingen per mail, met naar keuze updates met een vaste frequentie of direct bij het beschikbaar komen van een nieuw artikel, plus
- directe uitvoer naar *personal bibliography managers* als Reference Manager en EndNote.

F1000 mist nog wel een vrij wenzelijke functie: er zijn geen *browsable* indexen op PubMed beschikbaar, dus je moet je zoektermen zelf kiezen.

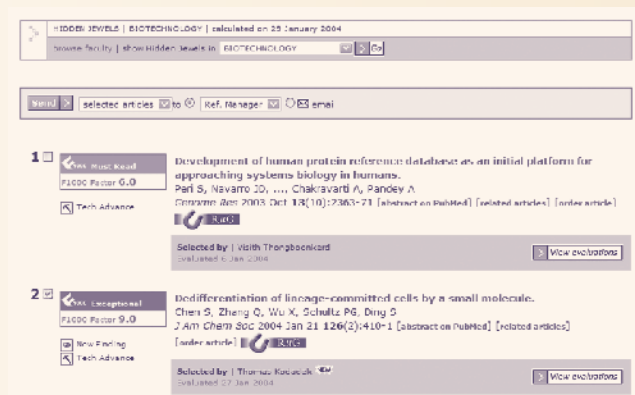
Voor het raadplegen van PubMed blijf je gewoon in F1000 werken (figuur 4). Hiermee doet F1000 onze licentie op Medline via SilverPlatter (WinSPIRS en WebSPIRS) zware concurrentie aan.

Een tussenstand

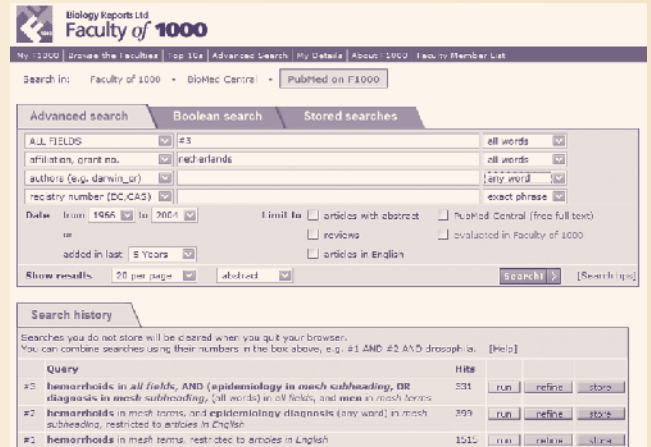
Hoe 'loopt' Faculty of 1000 nu, ruim twee jaar na de start?

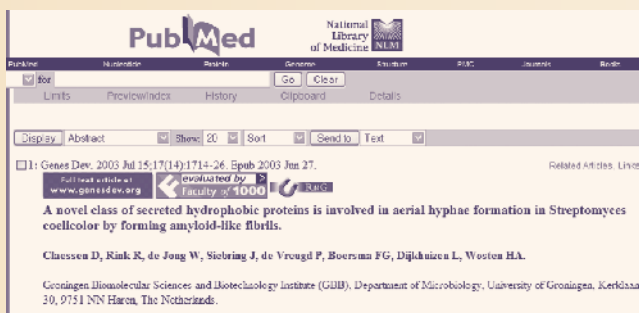
- De opzet en uitwerking van F1000 worden allerwegen geprezen. In 2002 won F1000 de *Award for Publishing Innovation*

Figuur 2



Figuur 4





Figuur 5

van de ALPSP (Association of Learned and Professional Society Publishers), de internationale vereniging van *not-for-profit* uitgevers. Ook de zichtbaarheid is groot, doordat PubMed artikelen met een notering in F1000 voorziet van een opvallend logo waarmee wordt doorgelinkt naar F1000 (figuur 5).

- Het aantal afgesloten licenties lijkt op gang te komen, zij het nogal traag. F1000 is in licentie bij diverse grote universiteiten, onderzoekscentra en consortia in de VS, Engeland en Duitsland. In Frankrijk is het toegevoegd aan het beoordelingsnetwerk EvalSciences. In Nederland is de RUG nog de enige afnemer. Het aantal privé-abonnementen is ons niet bekend.
- Qua vulling is de database sterk gegroeid. De jaarlijkse aanwas ligt nu op zo'n 5000 artikelen, waarvan een kwart door meer dan één faculty member is geselecteerd.
- Het aantal faculty members is gestegen tot 1400. Nederland levert er op dit moment 22, waaronder de Utrechtse bioloog en columnist Ronald Plasterk en de Groninger bioloog Wil Konings. Gemiddeld is het aantal artikelen dat een lid instuurt, naar schatting vijf per jaar, niet hoog te noemen. Waarschijnlijk is de frequentie van bijdragen tamelijk scheef verdeeld. Plasterk heeft sinds zijn toetreding vier maanden geleden nog niets ingestuurd,

Konings zit met 16 bijdragen in twee jaar al boven het gemiddelde. F1000 zou aan kracht winnen als meer artikelen meer dan één keer werd ingediend.

- Volgens de uitgevers, in een artikel in *Learned Publishing*, slaagt F1000 er goed in om wat minder zichtbare artikelen een kans te geven. De ruim 5000 artikelen die in 2002 zijn geselecteerd waren afkomstig uit 300 verschillende tijdschriften; 85% kwam van buiten *Nature*, *Science* en *Cell*.

Al met al is Faculty of 1000 zijn eerste jaren goed doorgekomen, maar blijft het een kwetsbare dienst, die erbij gebaat is dat meer instellingen een licentie nemen en meer wetenschappers een actieve bijdrage aan de inzendingen leveren. De komst van *Faculty of 1000 Medicine* kan een goede stimulans zijn.



Links

- Faculty of 1000 is te raadplegen via het menu *Elektronische Bestanden* op de universitaire bibliotheekportal, of via www.facultyof1000.com/
- Een recent artikel over de doelstellingen van Faculty of 1000 en over de resultaten na de eerste twee jaar, geschreven door de makers van de dienst, is: Kathleen Wets, Dave Weedon & Jan Velterop. Post-publication filtering and evaluation: Faculty of 1000. *Learned Publishing*, 16 (2003), 249-258. Vrij online beschikbaar op www.alpso.org/2003pdfs/htp_prkwet.pdf
- Het juryrapport bij de toekenning van de ALPSP Award for Publishing Innovation is te vinden op www.charlesworth.com/2002_award_report.pdf
- Eerder besteedden we aandacht aan de introductie van Faculty of 1000 binnen de RUG in onze Elektronische Nieuwsbrief 13 van december 2001: www.ub.rug.nl/bib/facultyof1000.html
- Faculty of 1000 is besproken in *Bionieuws*, het vakblad van het Nederlands Instituut voor Biologie (NIBI), in het nummer van 14 maart 2003; vertaling op www.facultyof1000.com/about/dutch
- *Faculty of 1000 Medicine* gaat komende zomer van start. De site is al in de lucht met een prestigieuze adviesraad en een eerste lijst van faculty members, waaronder een tiental Nederlanders, maar nog geen Groningers. Zie www.f1000medicine.com/

Faculty of 1000 en BioMed Central

F1000 wordt uitgegeven door BioMed Central (BMC). Op F1000 moet je een persoonlijk abonnement of een instellingslicentie nemen en dat kost geld, maar BioMed Central is de spraakmakende *Open Access*-uitgever. Hoe zit dat?

BioMed Central maakt onderscheid tussen twee soorten wetenschappelijke publicaties, met twee verschillende vormen van financiering:

- onderzoeksartikelen, de primaire output van wetenschappelijk onderzoek. Daarvan worden bij BMC de *peer review* en online publicatie betaald door de auteurs, voor de lezers zijn ze vrij beschikbaar in *Open Access*;
- informatiebronnen die een bepaalde toegevoegde waarde inbrengen ten opzichte van de primaire artikelen, zoals overzichtsartikelen, bibliografieën, handboeken, of -zoals in het geval van F1000- attenderingsdiensten. De lezer betaalt hiervoor in de vorm van een abonnement of een campuslicentie.